

6.5.2013

Dnro 4403/4/12

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Eteläpää

AJOKIELTOJEN KÄSITTELYT VIIPYIVÄT

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 18.11.2012 päivätyssä kirjeessään - - - poliisilaitoksen Lupahallinnon toimintayksikön menettelyä ajokieltoasiansa käsittelyssä. Kantelijan arvostelu kohdistui siihen, että hänen ajokieltoasiansa käsiteltiin vasta noin 15 kuukautta sen jälkeen, kun ajokieltopäätöksessä huomioon otettu viimeinen liikenne rikkomus oli tapahtunut. Kantelijan mukaan hänen lähipiiristään saamiensa tietojen mukaan viive ei ole ainutkertainen - - - poliisilaitoksessa.

- - -

3

RATKAISU

3.1

Saatu selvitys

- - - *poliisilaitoksen Lupahallinnon toimintayksikön ylikomisarion* antaman selvityksen mukaan kantelijan ajoneuvoliikennerekisteristä tullut tuloste on päivätty 19.10.2011, mutta toimenpiteisiin asiassa oli päästy vasta syyskuussa 2012.

Ylikomisarion mukaan päätöksenteon viivästymistä kantelijan asiassa ja kaikissa muissa toistuvia liikenne rikkomuksia koskevissa tapauksissa ovat 2011–2012 aiheuttaneet

1. käytettävissä ollut henkilöstömäärä ja osaaminen suhteessa yksikön töiden kokonaismäärään ja työn sisällöllisiin vaatimuksiin
2. poistumat, kuten ajo-oikeusasioita käsittelevien henkilöiden sairaus- ym. lomat
3. organisaatiouudistuksen yhteydessä tapahtuneet henkilövaihdokset
4. organisaatiouudistus ja muutto
5. lupahallinnon ja sen eri toimintojen prioriteetit
6. lupahallintoon liittyvien prosessien, järjestelmien ja koulutuksen jälkeenyjäänneisyys suhteessa muuttuneisiin vaatimuksiin.

Sittemmin tilanne on kantelijan mukaan parantunut. Tavoitteena on, että vanhin toistuvien rikkomusten lista olisi joka hetki reaaliaikainen.

- - - *poliisilaitoksen* lausunnon mukaan käsittelyn viivytyksettömyys ja päätöksen tekeminen kohtuullisessa ajassa ei ole toteutunut.

Poliisilaitos on tiedostanut ajokieltoasioita koskevien hallintopäätösten käsittelyajoissa ilmenneet puutteet ja ongelmat ja ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin. Tällä hetkellä ajokieltoon määräämiset toistuvien rikkomusten perusteella ovat poliisilaitoksella reaaliajassa.

Poliisihallitus katsoo lausunnossaan, ettei kantelija ole saanut asiaansa käsiteltyä perustuslaissa ja hallintolaissa säädetyn joutuisuusvaatimuksen mukaisesti.

3.2

Sovellettavat säännökset

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsiteltyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

3.3

Kannanotto

Hyvään hallintoon on katsottu kuuluvan, että asiat tulee käsitellä asian laatu ja muut siihen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa. Käsittelyn vaatimaa aikaa on arvioitava asian laadun ja tapaukseen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Asianosaiselle erityisen merkittävät asiat on käsiteltävä nopeasti. Viranomaisen on organisoitava menettelynsä sellaiseksi, että vaatimus viivytyksettömästä käsittelystä toteutuu. Esimerkiksi viittaus yleiseen työtilanteeseen ei riitä perusteeksi kohtuullisen käsittelyajan ylittämiseen.

Arvioinnin perusteena olevasta asian laadusta totean seuraavaa.

Voimassa olevaa ajokorttilakia edeltävää lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 8/1990 vp) todettiin ajokiellosta muun muassa seuraavaa: *”Sääntöjen rikkomista seuraavien rangais- tusten ohella on käytössä ajokorttiin kohdistuvia seuraamuksia. Näiden turvaamistoimenpitei- den tarkoituksena on estää henkilön osallistuminen liikenteeseen ajoneuvon kuljettajana sil- loin, kun hänellä ei voida katsoa olevan edellytyksiä siihen joko liikenteessä esiintyvän vaaral- lisuutensa tähden syyllistyttyään liikennetikoksiin tai puuttuvien ajokortin saamisedellytysten vuoksi.”*

Voimassa olevaa ajokorttilakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 212/2010 vp) todettiin: *”Ajokielto on ajo-oikeuteen kohdistuva turvaamistoimenpide, jolla pyritään estämään ajoneu- von kuljettajan osallistuminen liikenteeseen silloin, kun katsotaan edellytysten siihen puuttu- van. Ajokiellon tehokkuus perustuu toisaalta sen ennalta estävyyteen jakoettuun kiinnijäämis- riskiin ja toisaalta ajokiellon pituuteen, joka vaihtelee liikennekäyttäjätymisen moitittavuuden mukaan. Myös ajokiellon välitön täytäntöönpano lisää seuraamuksen tehoa.”*

Turvallisuustoimenpiteellä on siten tarkoitus puuttua liikenneturvallisuutta vaarantavaan käyt- täytymiseen. Jälkimmäisen hallituksen esityksen mukaan ajokiellon välittömällä toimeenpanol- la on merkitystä.

Hallintolain 6 §:n ilmentämä tarkoitussidonnaisuuden periaate sisältää yleisen velvollisuuden käyttää toimivaltaa vain siihen tarkoitukseen, johon se on lain mukaan määritelty tai tarkoitettu käytettäväksi.

Edellä todetun mukaisesti asiat tulee käsitellä asian laatu ja muut siihen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa. Kun ajokiello on tarkoitettu turvaamistoimenpiteeksi, jolla puututaan liikenneturvallisuutta vaarantavaan käyttäytymiseen, vaatii asian luonne käsitykseni mukaan viivytyksetöntä käsittelyä. Ajokiellon välittömällä toimeenpanolla on katsottava olevan tärkeä merkitys.

Kun ajokiellon tarkoitus on olla turvaamistoimenpide, edellyttää myös edellä selostettu tarkoitussidonnaisuuden periaate mielestäni viivytyksetöntä käsittelyä. Ajokiellossa on käsitykseni mukaan kysymys sen määrittämisessä huomioon otettavien rikkeiden osoittamasta liikenteeseen sopimattomuudesta tai vaarallisuudesta. Voidaan kysyä, mitä turvaamistarkoitusta on tapauksessa, jossa viimeinen ajokiellon määrittämisessä huomioon otettava rike on tapahtunut esimerkiksi vuosi sitten. Viivytyksetömyyttä korostaa nähdäkseni sekin, että laki ei näytä näissä tilanteissa mahdollistavan jättää ajokielloa määrittäjä ajo-oikeuskäsittelyn viivästymisen tms. syyn vuoksi.

Asiassa on jäänyt varmuudella selvittämättä, milloin ajoneuvoliikennerekisterin tuloste, joka on päivätty 19.9.2011, on saapunut poliisilaitokselle. Poliisilaitoksen lausunnossa mainitaan, että viivästys ennen syyskuussa 2012 alkanutta ajokiellokäsittelyä olisi ollut kahdeksan kuukautta.

Joka tapauksessa kahdeksankin kuukauden viive ei edellä esitetyillä perusteilla täytä jou-tuisuusvaatimuksia.

Katson, että kantelijan ajokielloasia ei ole käsitelty - - - poliisilaitoksessa laissa edellytetyin tavoin viivytyksetömyyksiä eikä viivästykselle ole esitetty hyväksyttävää perustetta.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen - - - poliisilaitoksen menettelyn virheellisyydestä poliisilaitoksen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni poliisilaitokselle.